

הדעות בימים

מאת אורי אבנרי

21 - 19 בנובאר 1973

מה לא דחף

בשבוע שעבר הגיש אמנון זיכרונני, בשם הסיעה, את ההצעות והתוספות הבאות לסדרהיום:

- החפשות האלימות ברחבי הארץ, ובעיקר הרצח הברברי בנצרת והצתת מוסד נוצרי בירושלים.
- כוונת הממשלה להחיר רכישת קרקעות בגדה המערבית.
- הפלת מטוס מצרי במפרץ-סואץ, והצורך להבטיח את המושך הפסקת-האש.
- החלטת הממשלה להקים מוסד לאיכות הסביבה, תוך דחיית דרישתו להקים מיניסטרוון לאקולוגיה.
- האיום בשכירת האקרמאים.

נשיאות הכנסת שללה את הדחיפות של כל ההצעות האלה — ובכך מנעה דיון בכולם.

בינתיים הגשנו הצעה דחופה חדשה: נסיבות הפלתו של המטוס הירוקי כסיני.

להיות עם

ה'פוכונדרי בארצנו

החלטנו להקדיש את עיקר דברינו על מישור-הבריאות להצעת-החוק שלנו לביטול האיסור על הפלות מלאכותיות (ראה מיוסרת). אולם הקדמנו לכך כמה מילים על הצעת-החוק, העומדת להיות מוגשת לכנסת: אורי אבנרי — אינני מתכוון להשחית היום מילים על החיקוק החדש הרובץ לפיתחנו, המתיימר להנהיג בארץ "ביטוח בריאות ממלכתי".

חיקוק זה הוא ציחקוק על עצם רעיון ביטוח בריאות הממלכתי, רעיון שהוא מנכסי-צאן ברזד לכד אדם מתקדם, סוציאליסט וליברלי כאחד.

החוק המוצע אינו מבטח את האזרח. הוא מבטח את המפלגות השולטות בקופות-החולים, ואת עדת העסקנים למיניהם, שהתבצרו בהן.

אפשר לומר: אזרחי מדינות אחרות מתחלי קים על פי מפלגות פוליטיות, ואינו אנחנו, שהכנו כנראה, עם היפוכונדרי, מתחלקים על פי קופות-חולים.

אנו נמשיך להילחם ללא פשרה על העיקרון הטהור של הלאמת קופות-החולים, והקמת שירות בריאות ממלכתי כולל. אחיד וחוגם, שיגיש לכל האזרחים את כל השירותים הבריאותיים.

ריצפה נידת

למס ההכנסה

בסיכום הדיון על מישור-העבודה, הגשנו הצעת סיכום בה שירתטנו בקצרה רעיון סוציאלי ראשוני-במעלה של סיעתנו:

(1) הכנסת מביעה את דאגתה ונכח הסכנה של ירידת השכר הריאלי של העובדים במשק, כתוצאה מן האיני-פלציה הדוהרת.

עליית השכר, המגדילה את מסי-הכנסה על השכר, גורמת לכך שההכנסה הפנויה של העובד היא בעלת כוח-קנייה הקטן והולך.

הכנסת מחליטה שיש לשמור על השכר הריאלי על-ידי השיטה הבאה:

א. שיחורו מסי-הכנסה של השכר הדרוש לקיום מינימלי הוגן של המשפחה. שכן זה הוא כיום בסך 900 ל"י לזוג עם שני ילדים.

ב. הצמדת שכום זה ליוקרה-מחיה, כך שהשכר המשוחרר ממש יסיפק בכל מצב לקיום הוגן.

(2) הכנסת תובעת מן הממשלה להעלות את קיצבות-הזיקנה, שכום הדרוש לקיום מינימלי הוגן של הקשיי-שים. הצמדת שכום זה לשכר המקובל במשק, תבטיח מינימום זה בכל עת.

בעד המוכחש,

נגד המכחיש

זה היה בלתי-נמנע: מנחם בגין העלה הצעה לסדרי-היום בעניין ההכרזה שיוחסה ליגאל אלון, על נכונותו להעניק לירדן מעמד אקסטריטוריאלי בירושלים העתי-קה. וגם זה היה בלתי-נמנע: יגאל הכחיש את הכל, וטען את ההיפך.

נמנענו מהצבעה, והשתמשנו בהזדמנות כדי להכריז מחדש על עמדתנו העקרונית:

אורי אבנרי: במידוך על כתר הלאומנות בין חברי הכנסת בגין לבין סגן-ראש-הממשלה, איננו יכולים לנקוט עמדה לא בעד זה ולא בעד זה.

הייתי מצביע ברצון בעד אלון מוכחש. אינני יכול להצביע בעד אלון המכחיש.

דב מילמן: זוהי סכיזופרניה!

אורי אבנרי: ודאי אין לנו עניין להשתתף במישחק של גח"ל, שניקרו לבנות שר אחד מאנשי מפלגת-העבודה כנגד שר אחר ממפלגת-העבודה.

עובדה פשוטה היא שבקיץ 1969 הכריז שר-הבטחון משה דיין באוזני העולם שהוא דוגל בהנפת דגל ירדן מעל למקומות הקדושים המוסלמיים בירושלים. כעבור זמן-מה היה לי שיג ושיח עם השר משה דיין על משמעותה

היו"ר יגאל

זאב ב"מעריב"

ואז כאילו אמרת: אני מוכן לדון על מתן מעמד אקסטריטוריאלי לירדן בהתנחלות וברובע המוסלמי. אני חושב שהתשובה הזאת נכונה מאין כמוה, שזוהי תשובה נכונה, תשובה שמתאימה לדעת רוב רובו של העם. צר לי שאתה הכחשת, או שלא אמרת את הדברים. אם לא אמרת את, תם, היית צריך לומר אותם.

גבירתי היושבת-ראש, אני, כמו כל חבר אחר בבית, מופיע באסיפות ובפגישות עם הציבור. לא פעם נתקלתי בטענה שאי-אפשר לוותר אף על מטר מרובע אחד של ירושלים, ואי-אפשר להעניק לעם הערבי שום מעמד לאומי בה.

במקרים כאלה אני רגיל להציג את השאלה בדיוק כך: רבותי, נניח לרגע שהגענו להסדר סופי עם העולם הערבי על כל השאלות — על הגבולות, על ערובות-היחסון, על סדרי-הביטחון, על שיקום הפליטים, על הכל — ונשארה רק הבעייה האחת והיחידה — ירושלים. נניח שישתבר או ששום מנהיג ערבי לא יוכל לעולם לחתום על מיסמך ששירושן ויתור סופי וניצחני על מעמד ערבי כלשהו בירושלים, האם או אנחנו נסתכן במילחמת-נצח, רק מפני שאיננו מוכנים לתת לערבים שום מעמד לאומי בירושלים?

התשובה שלי, גבירתי היושבת-ראש, שהי רוב המכריע של הציבור בישראל יסכים במצב כזה, להעניק לערבים, דפלסטינים או למדינה ערבית אחרת, מעמד לאומי בירושלים.

אני מצטער, אדוני סגן ראש-הממשלה שהכחשת זאת — אם אמרת זאת: ואם לא אמרת זאת — אני מצטער שלא אמרת זאת. יגאל אלון: אני מעריך מאד את דבריך.

איך לבזות

שופטים ושוכתיים

"סוביידיצה" פירושו: "תחת השופט". כלומר: תלוי ועומד בבית-המישפט. לפי תקנון הכנסת, אסור לדון בעניין שהוא סוביידיצה.

אבל כלשון הכנסת יש למושג הלאטיני הזה פירוש מודרני. סוביידיצה הוא דבר שהמערך וגח"ל רוצים למנוע את הדיון בו. עניין שהמערך וגח"ל רוצים לדון בו אינו סוביידיצה, אפילו אם הוא נדון באותו רגע עצמו בבית-המישפט.

זה נתגלה בפרשת שביתתם של המנהלים הטכניים ב"אל-על".

הכנסת הופכת יותר ויותר למוסד ריאקציוני קיצוני, כימעט מקיר אל קיר. גם זה בא הפעם לידי גילוי חד ומחריד.

ברגע שפרצה השביתה, הגישו כל סיעות הימין הצ'עות-החופות-לסדר-היום בעניין זה. גם אנחנו מיהרנו להגיש הצעה, כדי שנוכל להשמיע את דברינו, כנגד הימין. אולם היה ברור לנו שאסור בכלל לדון בנושא, מפני שבאותו זמן עצמו דן בעניין זה בית-המישפט לעבו-דה, וקרו בו דברים דרמטיים (הזמנת אנשי הוועד, שהתחבאו מפני בית-המישפט, וחיפוש המיטטרה אחרי-הם, הוצאת צו לחייוש העבודה, וכו').

הנשיאות הכירה בדחיפות כל ההצעות, ובכלל זה הצעתנו, אולם הממשלה הקדימה אותנו וביקשה למסור הודעה מעל דוכן הכנסת. בכך התבטלו ההצעות. ברגע שנמסר על כך, ביקשתי רשות-הדיבור להצעה לסדר, ודרשתי שלא לקיים את הדיון, מפני שהעניין תלוי ועומד בבית-המישפט:

אורי אבנרי: ...דיון זה יהווה השפעה על בית-המשפט, ותהיה בו הבעת דיעה על הליכי בית-המישפט.

משה נסים: הגשת הצעה דחופה לסדר-היום. האין זו סתירה מניה וביה?

אורי אבנרי: הגשתי הצעה לסדר-היום, מפני שלא רציתי להשאיר את המונופולין בנושא זה לימין הקיצוני, מבלי להשמיע את הדעה ה' נוגדת.

גרעין האוזנר: סוביידיצה או לא סוב' יודיצה?

משה נסים: אתה תומך בשביתה או לא?

אורי אבנרי: גם אימלא היתה הממשלה מתחילה למסור הודעה, והנושא היה נדון בגדר הצעה דחופה לסדר-היום, הייתי מציע שלא לקיים את הדיון, באשר הוא סוביידיצה.

אני מבקש שלא לקיים את הדיון בכלל. באופן אלטרנטיבי, אם כבוד היושבת-ראש ישתמש בסמכותו ויחליט אחרת, בניגוד לדעתי — ודאי שיש לקבוע שלא יתימך במהלך הדיון, ולא מפי דובר הממשלה ולא מפי חברי-הכנסת. אף מילה אחת שיש לה אילו התייחסות שהיא לכל מה שקרה, קורה ועומד לקרות בבית-המשפט. עם כל הכבוד, לכל הדיון הזה אין כל מקום.

אולם אשר יגורתי בא. הדיון הפך לאורגיה של הסתה נגד השופטים, בה השתתפו בתאוה כימעט כל הדוברים, מכל פינות הבית. פתח בכך שניאור זלמן אברמוב, איש גח"ל. נאלצתי למחות על דבריו הפרועים פעם אחר פעם. למשל:

שניאור זלמן אברמוב: אני רוצה לשבח את ועדת הכנסת שלא שעתה לדיבור על "סוביידיצה".

...אני חושב שלא ייתכן לתבוע מהכנסת שתחכה עד אשר המישטרה תצליח לאתר הכורה של עבריינים, אשר בורחים מן המישפט, ותעמיד אותם למישפט, ועד אז תמלא פיה מים ותשתוק. עבריינים הם עבריינים.

(המשך בעמוד 34)